

Škoda z provozní činnosti

Ne každá provozní činnost je provozem závodu či jiného výrobního zařízení. Pojem provozu je třeba vykládat jako činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou subjekt vyvíjí zpravidla opakovaně za užití určitých organizačních opatření, někdy s využitím různých technologií či postupů, včetně věcí, jimiž je místo činnosti vybaveno. Pro posouzení, zda jde o škodu z provozní činnosti, je klíčové, jak k újmě došlo, zda v souvislosti s technickou složitostí či náročností provozní činnosti, nebo nikoli. O škodu způsobenou provozní činností nejde, jestliže škoda nemá původ v povaze činnosti žalovaného nebo věci při této činnosti použité, ale např. došlo-li ke škodě v důsledku porušení právní povinnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 2595/2019-108, ze dne 18.12.2019)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: D. P., narozený XY, bytem XY, zastoupený Mgr. Ing. V.K., advokátem se sídlem H.K., proti žalovanému: K. L., se sídlem XY, IČO XY, zastoupený Mgr. J.S., advokátem se sídlem P., o náhradu nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv, vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 6 C 22/2018, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 2. 2019, č. j. 21 Co 10/2019-88, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Okresní soud v Nymburce rozsudkem ze dne 2. 10. 2018, č. j. 6 C 22/2018-62, zamítl žalobu o náhradu nemajetkové újmy ve výši 500.000 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Žalovaný provozuje bar s diskotékou, v němž byl dne 17. 1. 2015 žalobce napaden členy ostrahy podniku J. M. a P. M. Žalobce utrpěl újmu na zdraví a oba útočníci byli odsouzeni v trestním řízení pro trestné činy úmyslného ublížení na zdraví a výtržnictví. Žalovaný nárok neuznal a uvedl, že zajištění ostrahy podniku měl smluvně zajištěno prostřednictvím zaměstnanců společnosti C., za jednání jejich zaměstnanců tedy nenese odpovědnost. Okresní soud po právní stránce vyloučil odpovědnost z provozní činnosti, neboť dle ustálené rozhodovací praxe není organizace kulturní akce provozní činností dle občanského zákoníku, i odpovědnost za jednání osoby použité, neboť pachatelé útoku nebyli zmocněnci, zaměstnanci ani pomocníci žalovaného, nýbrž bezpečnostní agentury. Žalovaný tedy není věcně pasivně legitimován k náhradě nemajetkové újmy za zásah do osobnosti žalobce.

2. Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 13. 2. 2019, č. j. 21 Co 10/2019-88, potvrdil rozsudek okresního soudu a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými závěry i právním posouzením soudu prvního stupně a uzavřel, že žalovaný za škodu způsobenou žalobci J. M. a P. M. neodpovídá ani z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností, ani z titulu použití pomocníka či ručení za činnost poddodavatele, ani z titulu porušení prevenční povinnosti. Poškození zdraví žalobce nemá původ v provozování baru, pachatelé nevykonávali pro žalovaného činnost ostrahy jako jeho zaměstnanci či pomocníci a žalovaný rovněž nemohl porušit prevenční povinnost, neboť mu žalobce vytýká nečinnost, jež nemůže odpovědnost založit.

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci, neboť se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu při řešení otázek předpokladů povinnosti k náhradě újmy způsobené provozní činností, způsobené

pomocníkem nebo způsobené porušením prevenční povinnosti. Dovolatel má za to, že provoz baru a diskotéky je provozní činností a konzumace alkoholu zvyšuje riziko vzniku škod, a proto je třeba na něj pohlížet jako na provoz se zvýšeným rizikem. Uvedl starší rozhodnutí dovolacího soudu k výkladu pojmu provozní činnost a domnívá se, že přijetím nové právní úpravy zákonem č. [89/2012](#) Sb., občanským zákoníkem, (dále též jen o. z.) má být vykládána provozní činnost šířeji a dopadat na větší okruh situací. Dále dovolatel uvedl, že výklad odvolacího soudu k otázce odpovědnosti za užití pomocníka je nelogický, neboť pachatelé útoku vykonávali pro žalovaného činnost nad rámec ostrahy podniku v podobě vybírání vstupného a označování lidí páskami, tedy činnosti nad rámec mandátní smlouvy k ostraze majetku podniku. Z toho dovolatel odvozuje, že došlo ke konkludentní dohodě o provedení činnosti, kterou uzavřeli pachatelé se žalovaným, a tedy je třeba na ně hledět jako na pomocníky. Odvolací soud se měl zabývat i možností ovlivnit jednání pachatelů. Konečně má dovolatel za to, že žalovaný byl osobou, jež měla kontrolu nad nebezpečnou situací a měla možnost odvrátit nebezpečí vzniku újmy udělením pokynů útočnickům, měl by tedy odpovídat dle § 2901 o. z. Z uvedených důvodů proto dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil k dalšímu řízení.

4. Nejvyšší soud shledal, že dovolání žalobce bylo podáno včas, oprávněnou osobou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 a 4 o. s. ř., je přípustné pro řešení dovoláním předestřených právních otázek, jež dosud nebyly v rozhodování dovolacího soudu za účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb. řešeny. Dovolání však není důvodné.

5. Podle § 2901 o. z. vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

6. Dle § 2914 o. z. kdo při své činnosti použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, jako by ji způsobil sám. Zavázal-li se však někdo při plnění jiné osoby provést určitou činnost samostatně, nepovažuje se za pomocníka; pokud ho však tato jiná osoba nepečlivě vybrala nebo na něho nedostatečně dohlížela, ručí za splnění jeho povinnosti k náhradě škody.

7. Podle § 2924 o. z. kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

8. V rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyl na obdobném skutkovém základu řešen případ újmy způsobené provozní činností dle § 2924 o. z. Úprava povinnosti k náhradě újmy z provozní činnosti podle důvodové zprávy k návrhu zákona č. [89/2012](#) Sb. sleduje důslednější rozlišení podmínek pro náhradu újmy způsobené provozem obchodního závodu nebo podobného zařízení a pro náhradu újmy způsobené provozem zvláště nebezpečným. Vymezení pojmu provozní činnosti je v podstatě stejné jako v dosavadním § 420a občanského zákoníku z r. 1964 (a v tomto směru je proto použitelná i dosavadní judikatura k tomuto ustanovení), odlišně je upravena pouze možnost zproštění povinnosti provozovatele k náhradě, pokud prokáže, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Výrazem "rozumně požadovat" je vyjádřeno, že se nemají na mysli jen povinnosti ujednané ve smlouvě nebo stanovené právními předpisy, ale vše, co se v daném ohledu jeví s ohledem na povahu provozu jako racionální. Je tím také vyjádřeno, že na provozovatele nemohou být kladeny přepjaté požadavky - byť jsou formulovány jako objektivní - neboť musí odpovídat tomu, co se od jednatelů v daném oboru očekává jako opatrné jednání podle dosažené úrovně poznání i obecné zkušenosti.

9. Z hlediska povinnosti nahradit újmu vzniklou z provozní činnosti není výklad předestřený dovolatelem správný. V platné právní úpravě došlo k podstatnému odlišení obou typů odpovědnosti a zmírnění podmínek pro posuzování vzniku újmy z běžné provozní činnosti. Záměrem zákonodárce bylo rozšířit možnosti škůdce zprostit se povinnosti hradit újmu. Jak vyplývá ze znění zákona i z důvodové zprávy, ne každá provozní činnost je provozem závodu či jiného výrobního zařízení. V judikatuře bylo dovozeno, že pojem provozu je třeba vykládat jako činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou subjekt vyvíjí zpravidla opakovaně za užití určitých organizačních opatření, někdy s využitím různých technologií či postupů, včetně věcí, jimiž je místo činnosti vybaveno (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. 25 Cdo 529/2006). Odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností tak například nebyla shledána v organizaci sportovní činnosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2600/2007, uveřejněný v Souboru rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu – dále jen Soubor – pod C 6089) či kulturní akce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 25 Cdo 776/2012) nebo v provozu banky (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1408/2005, Soubor C 5248), přestože také tyto akce bývají výrobního charakteru a při jejich provozu je obvykle přítomna ostraha. Pro posouzení, zda jde o škodu z provozní činnosti, je klíčové, jak k újmě došlo, zda v souvislosti s technickou složitostí či náročností provozní činnosti, nebo nikoli. O škodu způsobenou provozní činností nejde, jestliže škoda nemá původ v povaze činnosti žalovaného nebo věci při této činnosti použité, ale např. došlo-li ke škodě v důsledku porušení právní povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2429/2007, uveřejněný pod číslem 101/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní). Z již uvedeného je zřejmé, že právní závěr odvolacího soudu, že posuzované poškození zdraví žalobce nemá původ v provozování baru, je správný, neboť k újmě nedošlo v souvislosti s provozem baru či diskotéky. Pro vznik újmy nebylo rozhodující zajištění prostor, zásob či hudební produkce související s provozem baru či diskotéky, nýbrž zcela neadekvátní reakce dvou osob ostrahy podniku.

10. Ani v případě odpovědnosti za zmocněnce, zaměstnance či jiného pomocníka dle § 2914 o. z. dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena obdobná otázka. V projednávané věci však podle skutkových zjištění, která nepodléhají přezkumu dovolacím soudem, žalovaný nebyl nadřízeným ani zaměstnavatelem J. M. a P. M., nepodílel se na jejich výběru, nedohlížel na jejich výkon práce, ani je žádným způsobem neinstruoval či nevybízel k zákroku na dovolatele. Odpovědnost za své zaměstnance by tak připadala v úvahu u společnosti C., s níž měl žalovaný mandátní smlouvu na ostrahu objektu, která převzala odpovědnost za veškeré škody, které případně svým chováním její zaměstnanci způsobí, a která byla zodpovědná za výběr ostrahy, a tudíž i za jednání svých zaměstnanců při plnění pracovních povinností.

11. Povinnost k náhradě újmy způsobené porušením preventivní povinnosti dle § 2901 o. z. v posuzovaném případě rovněž nepřipadá v úvahu, neboť citované ustanovení ukládá povinnost preventivního zakročení na ochranu jiného pouze ve třech zákonem vymezených případech: za prvé vytvořil-li někdo nebezpečnou situaci nebo má-li nad ní kontrolu, za druhé odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami, tím se má na mysli určitá jeho zvláštnost, která spočívá především ve vyšší míře důvěry vyplývající z možnosti spolehnout se na určitou kvalitu chování svéprávného člověka, a za třetí může-li někdo podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit. Vždy se však jedná o situace vyvolané přírodními jevy (bouře, požár, atd.), neodpovědnými subjekty (malé děti, zvířata, opilci) nebo osobami, jež jsou povinny se nebezpečným situacím vystavovat (bezpečnostní sbory, hasiči, zdravotníci). O žádný takový případ se však v dané věci nejedná a žalovanému nelze klást za vinu, že se aktivně nezapojil do řešení útoku na dovolatele.

12. Závěr odvolacího soudu, že žalovaný není ve věci pasivně legitimován, je tedy správný. Rozsudek

odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu tudíž rovněž věcně správný, Nejvyšší soud proto dovolání žalobce podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)